

עת"א 36279/08/23 - אריאל יפתחוב נגד הממונה על עבודות שירות 2. מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 36279-08-23 יפתחוב נ' הממונה על עבודות שירות

בפני כב' השופט אילן סלע
אריאל יפתחוב ע"י ב"כ עו"ד שאול עזרא
נגד
1. הממונה על עבודות שירות 2. מדינת ישראל באמצעות
פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי), ע"י עו"ד אליה אביחי

העותר
המשיבים

החלטה

1. בפני עתירה המופנית נגד החלטת הממונה על עבודות השירות מיום 19.07.23, להפסיק את ריצוי עונש המאסר שנגזר על העותר בעבודות שירות, ולהמשיך את ריצוי במאסר בפועל ממש.
2. העותר נדון ביום 14.06.22 בבית המשפט לתעבורה, בתת"ע 6019-09-20, לעונש שכלל, בין היתר, 9 חודשי מאסר בעבודות שירות, בגין עבירות תעבורה. העותר התייצב ל-113 ימי עבודה אך נעדר ללא אישור מ-95 ימים. בשל כך, כאמור, החליט הממונה על עבודות השירות להפקיע את עבודות השירות כך שיתרת העונש תרוצה במאסר ממש.
3. בעתירה טען ב"כ העותר כי ביום 29.06.23 נפצע העותר בתאונת דרכים ונגרמו לו חבלות בגוף. אישורי מחלה הועברו לממונה כנדרש.
4. עוד נטען, כי השימוע שנעשה לעותר, נעשה מבלי שהעותר היה מיוצג על ידי עורך דין, ובכך נפגעה זכותו החוקתית. לטענת ב"כ העותר, נוכח הפגיעה הקשה שיש להחלטת הממונה על חירותו של העותר, יש לקבוע כי בהעדר ייצוג, לא התקיים שימוע כנדרש. הוא ביקש ללמד לעניין זה מהוראת סעיף 15א' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 כי על התביעה להודיע לבית המשפט על האפשרות לפיה יתבקש בית המשפט להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל אם יורשע, ובמקרה שכזה קיימת חובה למנות לנאשם סניגור. מכאן, כי בהליך מעין זה לפני הממונה, בו נידונה שאלת שליחתו של נאשם למאסר תחת עבודות השירות, גם כן יש למנות סניגור.

5. נטען גם, כי בהעדר פירוט מתאים של הטענות שהועלו כנגד מי שמבוקש לבטל לו את עבודות השירות, נפגעת זכות הטיעון העומדת לו.

6. המשיב טען לדחיית העתירה. בתגובתו פרט את הפעמים הרבות בהן העותר לא התייצב לביצוע עבודות השירות ואת ההתראות הרבות שקיבל במהלך התקופה. הוא הפנה לטענות שהעלה העותר בשימוע ושלא היה בהן כדי להצדיק את אי ההתייצבות. לתגובת המשיב צורף, בין היתר, "גיליון רנטגן" (נספח ג') ובו פירוט היעדרויותיו של העותר וניסיונות ההתקשרות עמו.

דין העתירה להידחות.

7. ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות אינה זכות מוקנית ובלתי מוגבלת. נאמר לא פעם כי:

"הטלת מאסר בעבודות שירות נתפסת בדין כפריבילגיה המוענקת לנאשם [...] פריבילגיה זו אינה מוקנית לנאשם באורח מוחלט ובלתי מותנה. היפוכו של דבר: היא הדירה וניתנת לביטול בכל שלב, מקום שהנאשם אינו עומד בציפיות המתחייבות ממנו לצורך מימושה. נאשם המבקש לרצות את מאסרו בעבודות שירות חייב לקבל עת עצמו עול אחריות הנילווה למסלול עונשי מיוחד זה, ולבצע את המוטל עליו על פי הוראות הממונים, בלא סטייה והפרה של הכללים" (רע"ב 426/06 חווא נ' שירות בתי הסוהר (12.03.06). וראו גם: רע"ב 7441/19 גוטמן נ' מדינת ישראל (11.11.19)).

8. סעיף 51ט לחוק העונשין, התשל"ז-1977 קובע את סמכותו של נציב בתי הסוהר או קצין שהוסמך על ידו להחליט על הפסקת עבודתו של עובד שירות ונשיאת יתרת העונש בבית הסוהר, בתנאים המפורטים בחוק.

9. במקרה זה, מתקיימת יותר מעילה אחת מהעילות המפורטות בסעיף האמור שיש בהן כדי להביא להפסקה של עבודות השירות. הנתונים שהיו בפני הממונה על עבודות השירות, וצורפו לתגובת המשיבה לעתירה, מצביעים על היעדרויות רבות של העותר, רובן ללא אישור. עולה למשל, כי העותר לקח מספר ימי חופשה על מנת לעבוד בשל מצבו הכלכלי. במקרה אחר, הוא הלך על דעת עצמו לביתו בטענה כי לא חש בטוב. במספר מועדים לא אך שלא התייצב אלא גם לא היה זמין. במהלך החודשים אפריל ומאי 2023 לא התייצב העותר כלל לביצוע עבודות השירות ולא ענה לשיחות הטלפון שבוצעו אליו. העותר הוזהר מספר פעמים, וגם לאחר שהוא הוזהר ביום 23.03.23 כי ככל שימשיך שלא להתייצב לביצוע עבודות השירות, יחל הליך של הפסקה מנהלית. הוא נעדר חודשיים תמימים מהעבודות, כאמור.

10. העותר זומן לשימוע ליום 13.06.23. בזימון צוין במפורש כי הוא זכאי להיות מיוצג על ידי עורך דין מטעמו או על ידי הסנגוריה הציבורית. העותר התייצב ללא עורך דין. גם בפרוטוקול השימוע מצוין כי העותר התייצב ללא עורך דין למרות שהוא מודע לזכות זו. העותר חתום על פרוטוקול זה. לטענת ב"כ העותר, לא היה מקום לקיים את השימוע בנסיבות שכאלו, אלא להעמיד את העותר על זכותו להצטייד עם עורך דין ולדחות את השימוע למועד אחר. ואולם, אין חובה בדין לנוכחות של סניגור בשימוע הנערך בפני הממונה (ראו: סעיף 18 לחוק הסנגוריה הציבורית,

עמוד 2

תשנ"ו-1995 בעניין 'הזכאות לייצוג', שאינו כולל זכאות לייצוג ע"י הסניגוריה הציבורית בהליכים בפני הממונה על עבודות השירות. וכן ראו: עת"א 43801-02-15 **בינאשויילי נ' הממונה על עבודות שירות, מפקדת גוש צפון** (23.03.2015); עת"א (י-ם) 16436-01-21 פלוני נ' מפקד מחוז מרכז בשירות בתי הסוהר (21.01.21).

11. ב"כ העותר מבקש לגזור גזירה שווה מהוראת סעיף 15א' לחסד"פ, ולא היא. הסעיף עוסק במי שאך מואשם בפלילים ועומד בפני הסיכון שבסוף ההליך, אם יורשע יושת עליו עונש מאסר בפועל. במקרה מעין זה קבע המחוקק חובת ייצוג. לעומת זאת במקרה שבפני, מדובר במי שמשפטו התנהל כשהוא מיוצג, משפטו הסתיים, הוא הורשע, דינו נגזר למאסר, נקבע כי הוא יכול לבצע את עונש המאסר בעבודות שירות, כאמור, עונש עבודות שירות אינה זכות מוקנית, ומי שהושת עליו עונש מאסר בעבודות שירות והוא בוחר שלא לקיימן, מודע לתוצאות האפשריות, בכללן השלמת יתרת העונש מאחורי סורג ובריא. הדברים פורטו בפני העותר במסגרת ה"כללים והנחיות לעובד שירות", שהעותר חתם עליהם ביום 17.07.22. לכן, אין מקום ללמוד על חובת ייצוג במקרה זה מהסעיף האמור. כאמור, לעותר הובהרה זכותו לייצוג, והוא בחר שלא לממשה.

12. מעבר לכך יצוין, כי הטענה היחידה שהועלתה במסגרת העתירה הנוגעת לאי התייצבותו של העותר לביצוע עבודות השירות הייתה כי הוא עבר תאונת דרכים ביום 29.06.23. ואולם, ההמלצה להפקעת עבודות השירות, שעל פי ניתנה החלטת ההפסקה המנהלית ביום 19.07.23, ניתנה כבר ביום 20.06.23, לאחר השימוע שהתקיים כשבוע קודם לכן. הנימוקים להפסקה המנהלית נעוצים בהיעדרויות רבות מאוד עובר למועד השימוע, וההיעדרויות שהיו בגין התאונה כלל לא נלקחו בחשבון במסגרת ההחלטה.

13. במסגרת השימוע גם לא הועלו נימוקים שהיה בהם להניח את דעתו של הממונה. ובצדק. טענת העותר הייתה כי הוא אינו יכול להגיע למקום ההעסקה. עולה מ"גיליון רנטגן" כי העותר ביקש לעבור למקום עבודה ספציפי בו עבד בתחילה, אך המקום לא נמצא מתאים שכן בשל קרבת ביתו של העותר לאותו מקום, הוא הרבה ללכת לביתו בזמן העבודה. בהקשר זה יצוין כי "על המרצים מאסר בעבודות שירות להפנים, והדברים נאמרים גם מעבר לתיק זה, שכן תיקים מעין אלה שבים ובאים לפתחנו, כי אין מאסר כזה 'תכנית כבקשתך', לפי רצונו ואווות נפשו של האדם" (השוו: רע"ב 5530/07 **זידאן נ' נציב שירות בתי הסוהר** (28.06.07)).

14. החלטת הממונה מנומקת ומעוגנת היטב בעובדות, ולא נפלה טעות כלשהי המצדיקה התערבות.

העתירה נדחית.

העותר יתייצב לריצוי המאסר ביום 8.10.23 שעה 10:00 בבית הסוהר "דקל".

המזכירות תשלח העתק החלטה זו לצדדים ולממונה על עבודות השירות.

ניתנה היום, ז' אלול תשפ"ג, 24 אוגוסט 2023, בהעדר
עמוד 3

הצדדים.